9e Post-O.N.S. Meeting

CAM
complementaire en alternatieve geneeskunde

inventarisatie, evaluatie en resultaten

Sandra Bossmann
Verpleegkundig specialist
UMC St Radboud

1. Als verpleegkundige doe ik aan complementaire zorg
2. Dagelijks multivitaminen is geen complementaire zorg
3. In mijn ziekenhuis is complemenaire zorg toegestaan

TIM (Forum)

- ‘Met voedingsupplementen eerst het lichaam aansterken.(vergelijk met dendritische celtherapie, moerman en houtsmullerdieet)
- Met hoge enzymen de tumor doden.(vergelijk met hyperthermie therapie)
- Met bepaalde voeding en kruiden de gif en rootzooi afvoeren.(vergelijk met bioresonantie en magneettherapie)
- Met bepaalde voeding en kruiden de wond herstellen.
- Met een goede leefstijl de oorzaak bestrijden’

CAM definitie

‘CAM is a group of diverse medical and health care systems, practices, and products that are not presently considered to be part of conventional medicine’

NCCAM

NATIONAL CENTER FOR COMPLEMENTARY AND ALTERNATIVE MEDICINE

National Centre for Complementary and Alternative Medicine (NCCAM), 2011

Complementaire en Alternatieve Geneeswijzen (CAM)

Complementair:

‘naast de reguliere geneeskunst’

Alternatief:

‘in plaats van de reguliere behandeling’.

Busch et al. , 2006; National Centre for Complementary and Alternative Medicine (NCCAM), 2011

Complementaire en Alternatieve Geneeswijzen (CAM)

- Complementaire ‘zorg’ is een term die alleen in Nederland gebruikt wordt.

- Complementaire zorg wordt onderscheiden van van alternatieve of complementaire geneeswijzen.

➢ Het gaat om zorg en niet om geneeswijzen.

Complementaire zorg en CAM

<u>Complementaire zorg</u>

- Bedoeld als ondersteuning van de zorg (care)
- Zorgvragers helpen ontspannen en welbevinden vergroten
- Toegepast binnen reguliere beroepsuitoefening, zoals verpleging/ verzorging

<u>Complementaire en alternatieve therapieën (CAM)</u>

- Vooral gericht op behandelen (cure)
- Toegepast door daarvoor opgeleide therapeuten, zoals homeopaat of natuurgeneeskundig therapeut.

Visser et al., 2004

Wat valt er onder CAM (1)

<u>CAM aanbieders</u>

- Chiropractor,
- Accupuncturist
- Homeopaat
- Masseur
- Energie healer

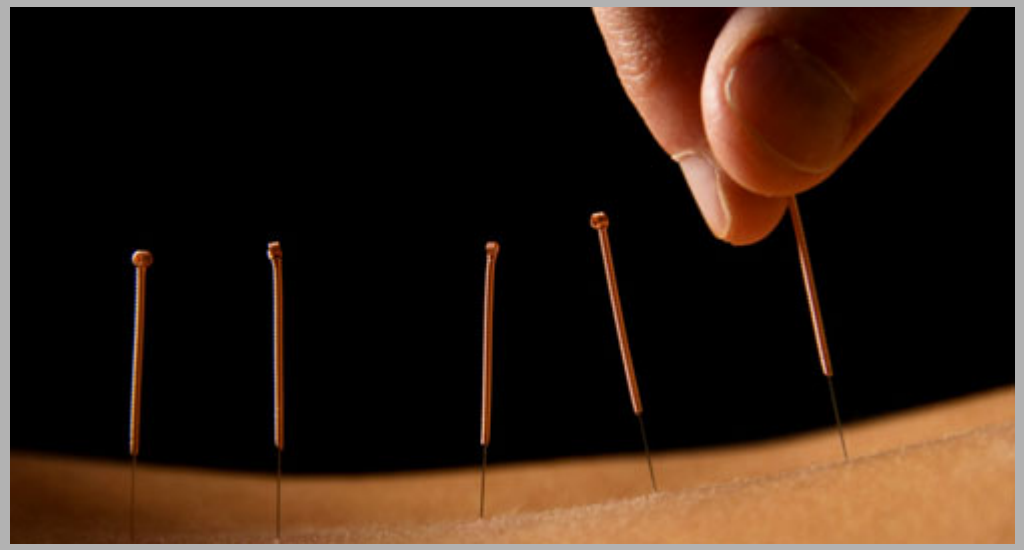

Wat valt er onder CAM (2)

<u>CAM praktijken</u>

- Yoga, meditatie, tai chi, massage, therapeutic touch, reiki, muziek, vormen en kleuren, bachremedies, Qi gong, pilates
- voetzoolreflexmassage ontspanningsoefeningen
- visualisaties

Wat valt er onder CAM (3)

<u>CAM Producten</u>

- kruiden, etherische oliën, baden, warmte en koude, voedingsadviezen, vitaminen
- probiotica

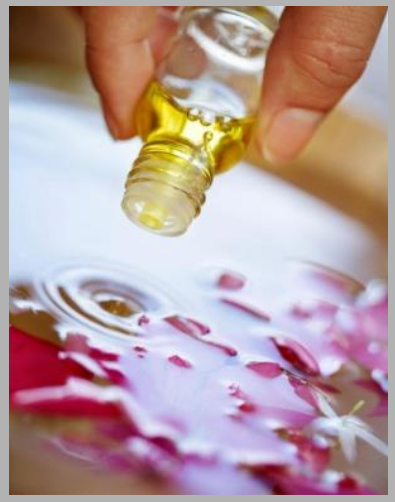

CAM in VS

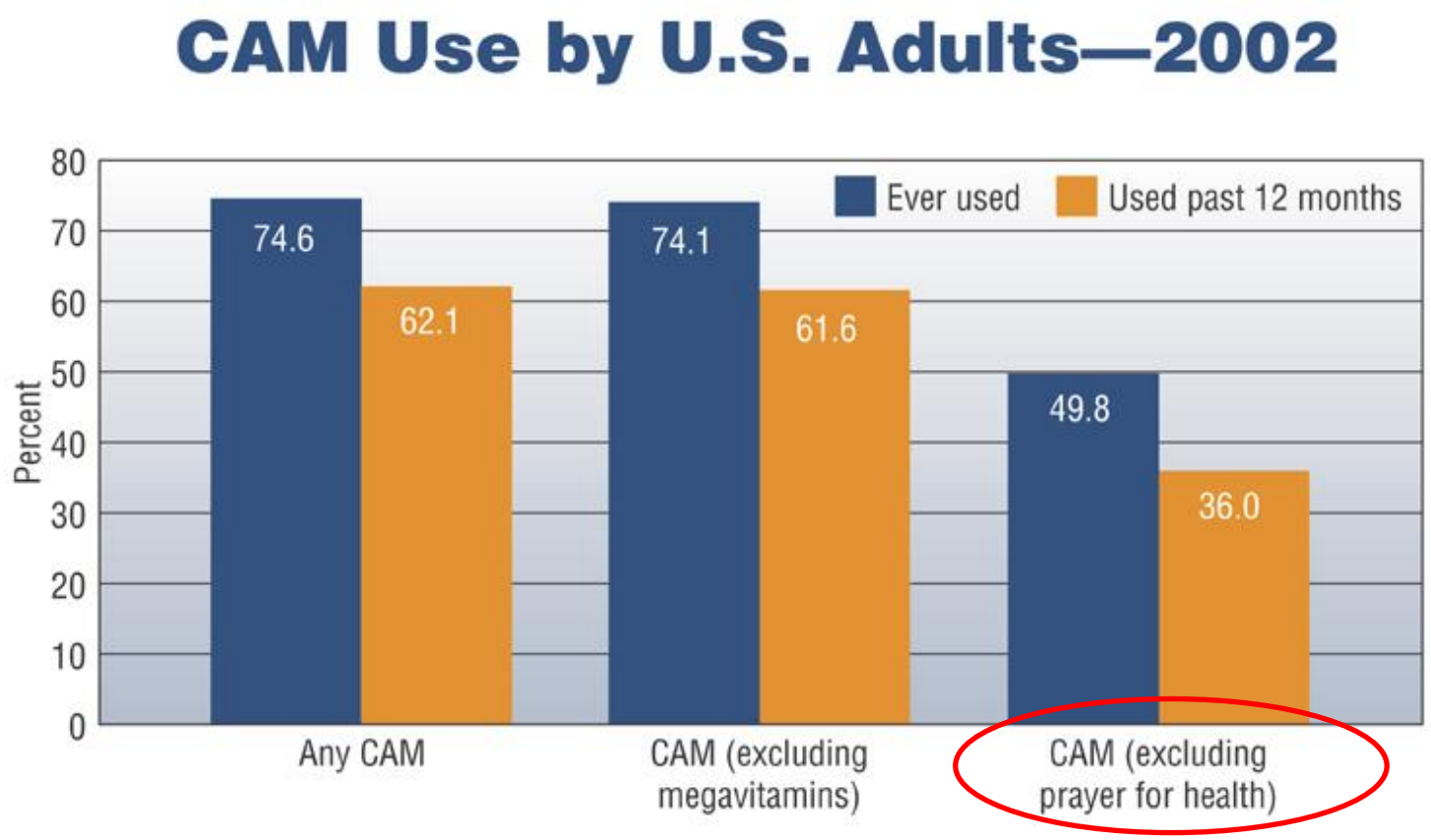

Source: Barnes P, Powell-Griner E, McFann K, Nahin R. CDC Advance Data Report #343. Complementary and Alternative Medicine Use Among Adults: United States, 2002. May 27, 2004

National Institutes of Health, 2002

CAM in VS

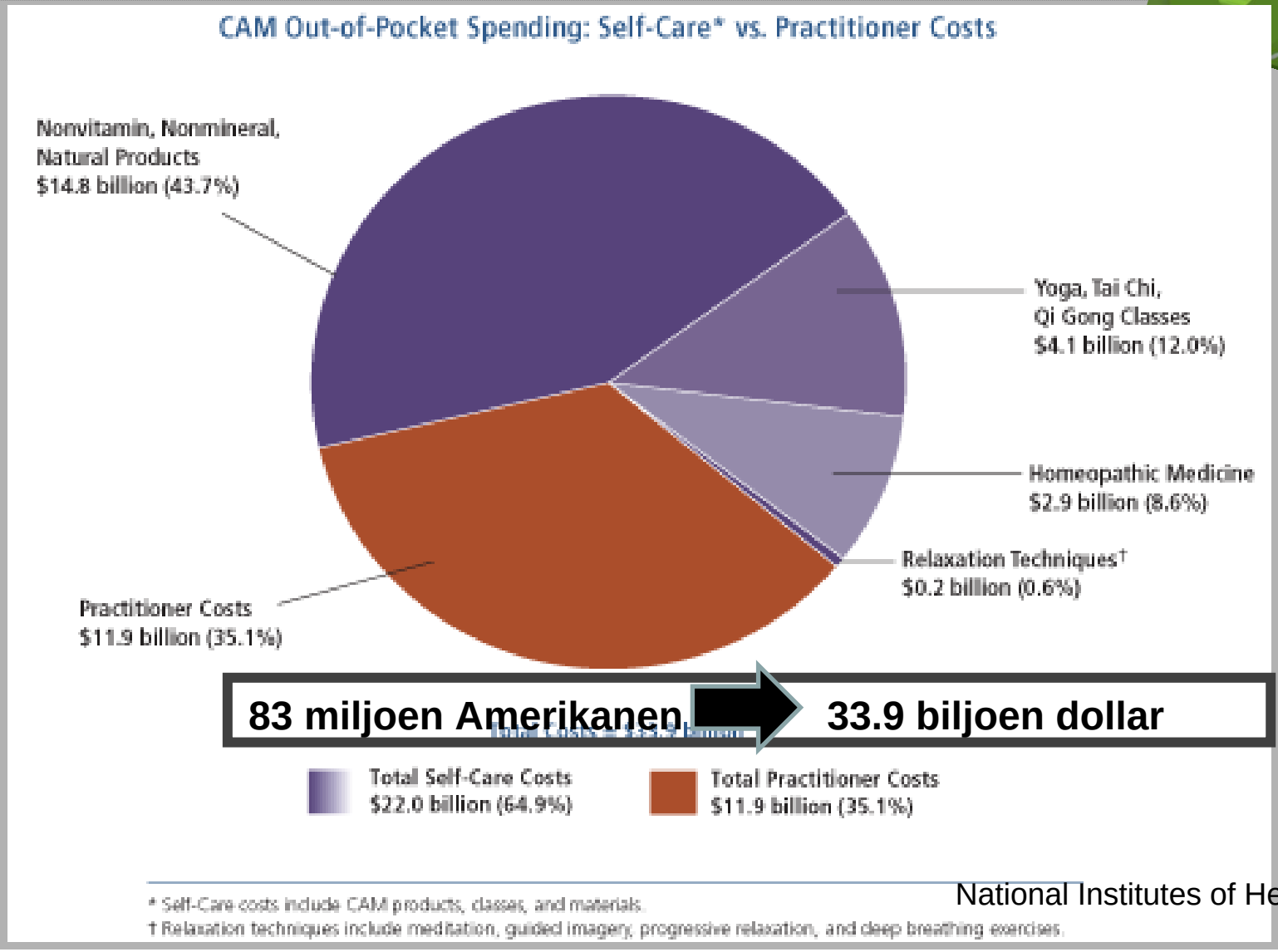

83 miljoen Amerikanen → 33.9 biljoen dollar

National Institutes of Health, 2007

Vergoeding CAM in Ned.

Consumentenbond 1992

CAM in oncologie

<u>VS</u>

- 2002- 39%
- 2012- 44% (bijna de helft van patienten)
- 18% meerdere therapieën meest populair kruiden en andere natuurproducten (20 procent)

CAM in oncologie

<u>Nederland</u>

1987-2008: mix van niet reguliere behandelingen.

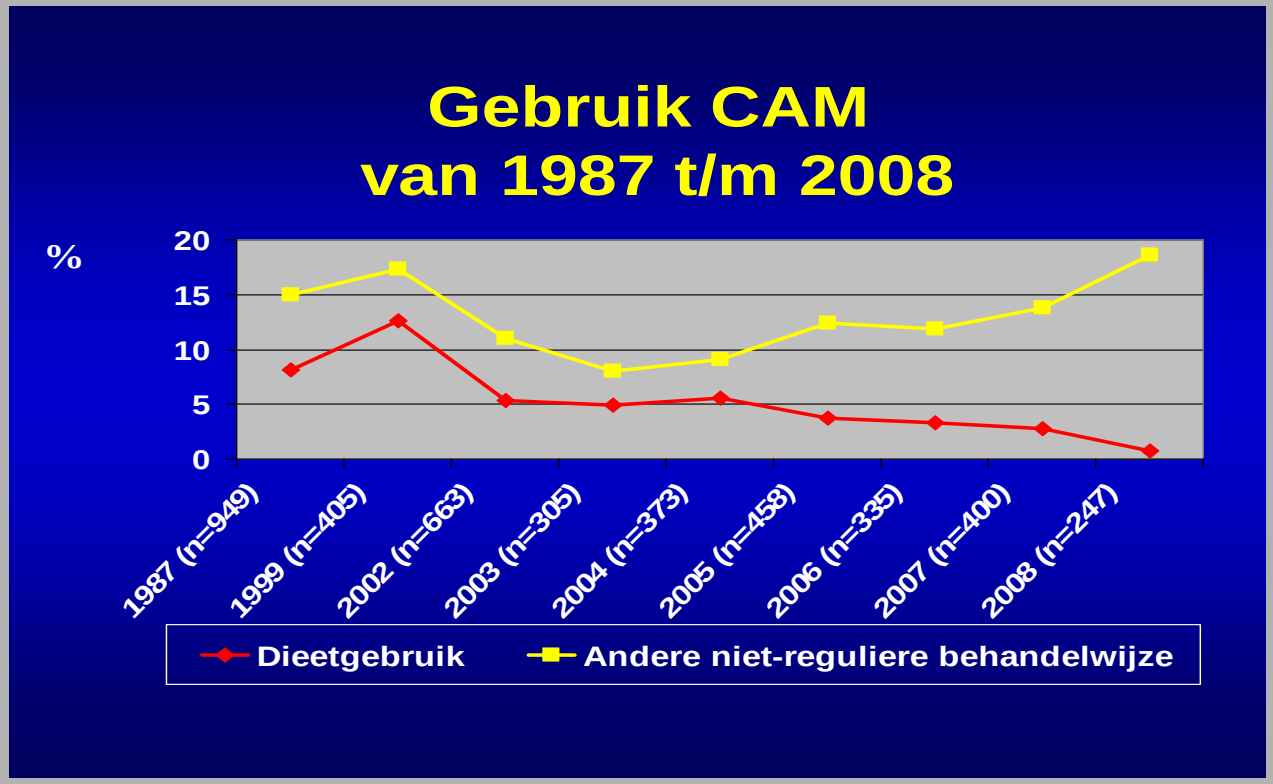

CAM gebruikers

- Leeftijd: 40-50 jaar
- Gemiddeld opleidingsniveau
- Hoger inkomen
- Meer vrouwen als mannen

Waarom is CAM zo populair?

- Geeft kwaliteit van leven
- Behoefte aan regie/controle
- Zoeken naar hoop
- Eerder gebruik van CAM
- ‘Health beliefs’
- Cultuur
- Beschikbaarheid van CAM
- Ontevreden over reguliere zorg
- Verwijzing van anderen

Communicatie over CAM

- 2004: V&VN en NvCZ Beroepsprofiel
  Complementair Verpleegkundige

- In verschillende settings
- Deskundig in het verlenen van complementaire zorg .
- Uitbreiding van het handelingsrepertoire met complementaire interventies in willekeurig welke vorm

Communicatie over CAM

Bespreek jij als verpleegkundige

het gebruik van CAM met je patiënt?

Als je CAM (niet) bespreekt.

Communicatie

- Hoe je het bespreekt heeft gevolgen voor de toekomst
- Vertrouwensband met patient

Mogelijke voordelen worden gemist

- Een toenemend aantal CAM-therapieën is inmiddels bewezen effectief

Risico's

- Gelijktijdig gebruik van CAM met reguliere behandeling
- Gebruik van CAM therapieën die schadelijk kunnen zijn
- Financiële schade voor de patiënt

Balneaves et al., 2011

Interferentie-effecten 1

Sint Janskruid (Hypericum perforatum)

Verhoogt de afbraak van gangbare medicijnen zoals bijvoorbeeld de pil en anti-epileptica.
Vermindert de werking van Irrotecan bij coloncarcinoom

Het interferentie-effect tot 3 weken na stoppen van St. Janskruid.

Mathijssen et al, 2002

Interferentie-effecten 2

<u>Echinacea</u>

Allergische symptomen 5 min.-2 dagen na het inname

- duizeligheid en brandende keel
- diarree
- acute astma-aanval

mullins en Heddle, 2002

Interferentie-effecten 3

17-12-2009

UMC Utrecht maakte fouten bij fatale probioticastudie

Door een onzer redacteuren

UMC Utrecht heeft fouten gemaakt bij onderzoek naar melkzuurbacteriën. Hierbij overleden vorig jaar 33 proefpersonen. „Opzet, toetsing en uitvoering schoten tekort", zegt de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

UMC Utrecht heeft fouten gemaakt bij onderzoek naar melkzuurbacteriën. Hierbij overleden vorig jaar 33 proefpersonen. „Opzet, toetsing en uitvoering schoten tekort, zegt de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

Bij een studie naar de effecten van melkzuurbacteriën (probiotica) op alvleesklierontsteking vielen vorig jaar bij de 152 proefpersonen die het preparaat kregen toegediend 24 doden. Van de 144 proefpersonen die een placebo kregen, overleden er negen. IGZ schreef het rapport samen de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) en de Centrale Commissie Mensgebonden Onderzoek.

CAM Anamnese

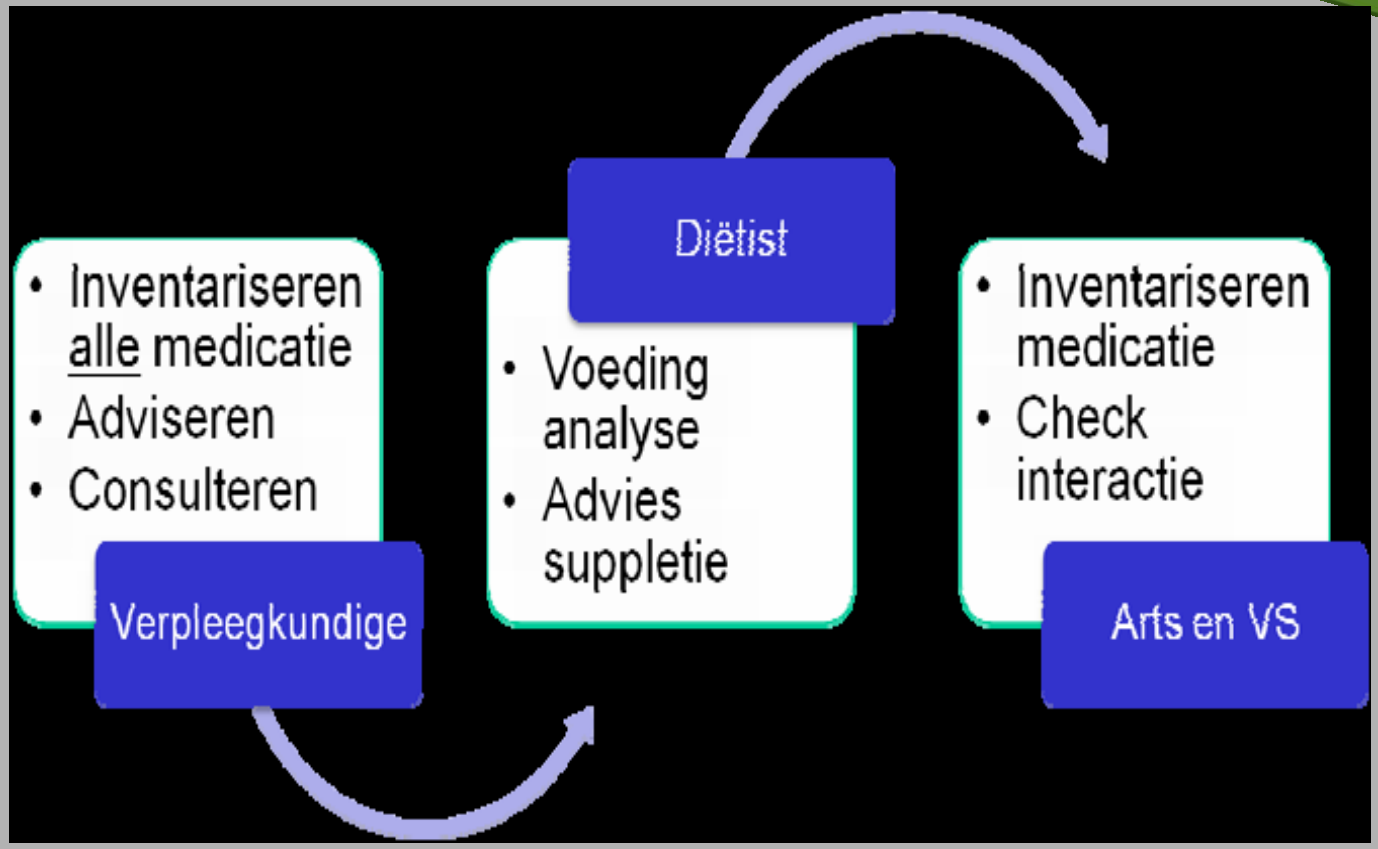

http://www.mskcc.org/cancer-care/integrative-medicine/about-herbs-botanicals-other-products

www.mskcc.org/cancer-care/integrative-medicine

Cancer & Treatment | For New Patients | Counseling & Support | Survivorship Center | Hospital Information | Making an Appointment

INTEGRATIVE MEDICINE

- Our Expertise
- Therapies, Classes & Workshops
- **About Herbs, Botanicals & Other Products**
  - Search About Herbs
  - Herbs, Botanicals & Other Products: FAQs
  - E-mail Us
- For Older Patients
- Our Research
- Our Clinical Trials
- Additional Resources

About Herbs, Botanicals & Other Products

This information resource, presented by our Integrative Medicine Service, provides evidence-based information about herbs, botanicals, supplements, and more.

Search Herbs, Botanicals & Other Products GO

All # A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Frequently Asked Questions

Find out which botanical products may pose a health risk; which supplements might cause dangerous interactions; and more.

About this Resource

Objective information for oncologists, healthcare professionals, and consumers

Our Herbal Policy

Healthcare providers should always inquire about and document the use of complementary therapies with all patients

www.mskcc.org/cancer-care/integrative-medicine

Dong Quai

Healthcare Professional | **Consumer**

- Scientific Name
- Common Name
- Clinical Summary
- Purported Uses
- Constituents
- Mechanism of Action
- Pharmacokinetics
- Contraindications
- Adverse Reactions
- Herb-Drug Interactions
- Herb Lab Interactions
- Literature Summary and Critique
- References

DONG Quai

- Adverse events:

  Eetlust verlies, diaree, verhoogde kans op huidkanker

- Case report:

  SAB bij 53 jarige vrouw.

- Interactie

  Met antistolling

  Verhoogde bloedingsneiging

www.mskcc.org/cancer-care/herb/dong-quai

Wat is de juiste therapeut?

Alternatieve genezer, moet aangesloten zijn bij een door CZ erkende beroepsvereniging

Dan vergoeding vanuit het aanvullende zorgpakket.

Verg
Alte
bij e

ABNG	Artsenvereniging tot Bevordering van de Natuurgeneeskunde
ABvC	Algemene Beroepsvereniging voor Counseling
ANVAG	Algemene Nederlandse Vereniging voor Ayurvedische Geneeskunde
BATC	Beroepsorganisatie Therapeuten & Belangen Associatie Consumenten
BER	Bond van Europese Reflexologen
BeTTEL	Beroepsvereniging Trainers & Therapeuten Emotioneel Lichaamswerk
BHET	Beroepsvereniging Holistisch Energetisch Therapeut
BPHA	Beroepsgemeenschap van Psychosociale Hulpverleners werkend vanuit de Antroposofie
BTN	Bioresonantietherapie Nederland
BvK	Beroepsvereniging voor Kinesiologie
BvMT	Beroepsvereniging voor MALVA Therapeuten
BvZB	Beroepsvereniging van Zijnsgeoriënteerde Begeleiders
CCA	Christelijke Chiropractoren Associatie
DCF	Dutch Chiropractic Federation
EUFOM	European Federation for Oriental Medicine
FAGT	Federatie voor Additief Geneeskundig Therapeuten
FDH NRW	Heilpraktikerschule Heilpraktikerverband NRW Heilpraktikerausbildung
FH	Freie Heilpraktiker e.v.
HOLOS	Holos netwerk voor massagetherapeuten
HVNT	Het Verbond van Natuurgeneeskundig Therapeuten
IBMT	Internationale beroepsvereniging van Marcos therapeuten
IFU	International Free University Register
JVATN	Jungiaanse Vereniging voor Analytisch Therapeuten

De juiste CAM therapie?

- www.srbag.nl

  De SRBAG staat garant voor gekwalificeerde en vakbekwame artsen en therapeuten. De kwaliteit wordt gewaarborgd door steekproefsgewijze toetsingen van de praktijk van de geregistreerde.

Stichting Registratie
Beroepsbeoefenaren
Aanvullende Gezondheidszorg

De juiste CAM therapie?

- www.iocob.nl

  Portaal voor de consument van complementaire behandelwijzen (alternatieve geneeskunde).

  Bespreekt deze behandelwijzen kritisch en constructief. Elke richting wordt met voor- en nadelen besproken en waar mogelijk wordt verwezen naar resultaten van wetenschappelijk onderzoek.

KWF-Checklist alternatieve behandelin (1)

- Bedenk waarom u een alternatieve behandeling zou willen volgen en wat u ervan verwacht.
- Informeer welke behandelingen er zijn.
- Laat u door niemand onder druk zetten om zo’n behandeling wel of niet te ondergaan.
- Bespreek uw plannen met uw huisarts en/of specialist. Houd hen op de hoogte van de alternatieve middelen en methoden waarvan u gebruikmaakt.

KWF-Checklist alternatieve behandelingen (2)

- Maak een afspraak voor een gesprek met de alternatief werkende behandelaar en stel daarin vragen als:
- Zoek goed uit of de kosten door uw ziektekostenverzekeraar worden vergoed.
- Wees zeer kritisch naar een behandelaar:

KWF KANKER BESTRIJDING

Evidence voor CAM

- Memorial-Sloan Kettering Cancer Center Herbs & Botanical Database (http://www.mskcc.org/mskcc/html/11570.cfm)
- Natural Medicines Comprehensive Database (http://www.naturaldatabase.com)
- The Cochrane Library (http://www.thecochranelibrary.com)
- PubMed (http://nccam.nih.gov/research/camonpubmed)
- MD Anderson Cancer Center Complementary Integrative Medicine, Education & Resources (http://www.mdanderson.org/CIMER)
- NCI Office of Cancer Complementary & Alternative Medicine (OCCAM) (http://www.cancer.gov/cam/
- Natural Standard (http://naturalstandard.com)
- American Botanical Council (http://www.herbalgram.org)

http://clinicaltrials.gov/ct2/results?term=mindfulnes | Startpagina.nl | Search of: mindfulness in th...

clinical trial gov SEARCH

ClinicalTrials.gov

A service of the U.S. National Institutes of Health

List Results | Refine Search | Results by Topic | Results on Map | Search Details

Found 5 studies with search of: mindfulness in the netherlands

Hide studies that are not seeking new volunteers.
Hide studies with unknown recruitment status.

Rank	Status	Study
1	Enrolling by invitation	Mindfulness Based Cognitive Therapy and Antidepressant Medication in Recurrent Depression Condition: Depressive Disorder, Major Interventions: Behavioral: Mindfulness Based Cognitive Therapy; Drug: Optimal Medical Care
2	Recruiting	The (Cost-) Effectiveness of Mindfulness-training and Cognitive Behavioural Therapy in Adolescents and Young A Condition: Self-Injurious Behavior Interventions: Behavioral: Cognitive Behavioral treatment; Behavioral: Mindfulness based cognitive therap
3	Recruiting	Acceptance and Commitment Therapy Versus Cognitive Therapy for the Treatment of Major Depressive Disorder Condition: Major Depressive Disorder Interventions: Behavioral: Cognitive Therapy; Behavioral: Acceptance and Commitment Therapy
4	Unknown †	Mindfulness Based Cognitive Therapy for Recurrent Depression Condition: Depressive Disorder, Major Intervention: Behavioral: Mindfulness Based Cognitive Therapy
5	Recruiting	Mindfulness for Lung Cancer Patients and Partners Condition: Lung Cancer Intervention: Behavioral: Mindfulness Based Stress Reduction

† Indicates status has not been verified in more than two years

Save this search by bookmarking this page.
When you use your bookmark, the search will be performed again on the most recent collection of studies.

RSS Feeds for studies found by your search that were:

First received in the last 14 days. | Last updated (includes received) in the last 30 days

CONCLUSIE

- *Definiëring van CAM is moeilijk*
- *Er zijn voor en tegenstanders*
- *Voorzichtigheid is geboden*
- *Communicatie met patienten over CAM is essentieel*
- *Verder onderzoek is nodig*
- *Niet alle CAM over één KAM scheren*

DANK VOOR UW AANDACHT